

MĀRUPES NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Daugavas iela 29, Mārupe, Mārupes novads, LV-2167
67934695 / marupe@marupe.lv / www.marupe.lv

Mārupes novada domes priekšsēdētāja ziņojums un paskaidrojuma raksts 2024.gada budžetam

Mārupes novada pašvaldības budžets 2024.gadam sastādīts saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2024.gadam” un Ministru kabineta noteikumiem Nr. 780 “Noteikumi par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ieņēmumiem un to sadales kārtību 2024. gadā”, tajos iekļautajiem aprēķiniem un pašvaldības institūciju sniegtajiem aprēķiniem.

Mārupes novada pašvaldības ekonomiskā un sociālā situācija

Mārupes novada pašvaldība ir viena no Pierīgas teritorijas pašvaldībām, kas atrodas nemitīgā izaugsmē un attīstībā. Šeit notiek intensīva dzīvojamās un darījumu teritorijas attīstība, bet vienlaikus teritorijā saglabājas lauksaimniecības platības, mežu, purvu un ūdeņu teritorijas, kas kopumā veido 347,02 km².

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma nosacījumiem, Mārupes novada pašvaldības administratīvo teritoriju veido Mārupes pilsēta, Babītes pagasts, Mārupes pagasts un Salas pagasts.

Novadā turpina pieaugt iedzīvotāju skaits. 2024.gada 1.janvārī dzīves vietu deklarējuši Babītes pagastā 12 228 iedzīvotāji, Mārupes pagastā 7 908 iedzīvotāji, Mārupes pilsētā 18 916 iedzīvotāji, Salas pagastā 1 540 iedzīvotāji, kas kopā ir 40 392 iedzīvotāji, salīdzinājumā ar 2023.gada 1.janvārī reģistrētajiem 40 332 iedzīvotājiem. Tomēr šis rādītājs objektīvi neatspoguļo faktiski dzīvojošo iedzīvotāju skaitu novadā, jo pēdējos gados uzceltajās savrupmājās cilvēki dzīvo, bet dzīvesvieta deklarēta citā administratīvajā teritorijā.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšanai Finanšu ministrija izmanto iedzīvotāju skaitu 2023.gada 1.janvārī.

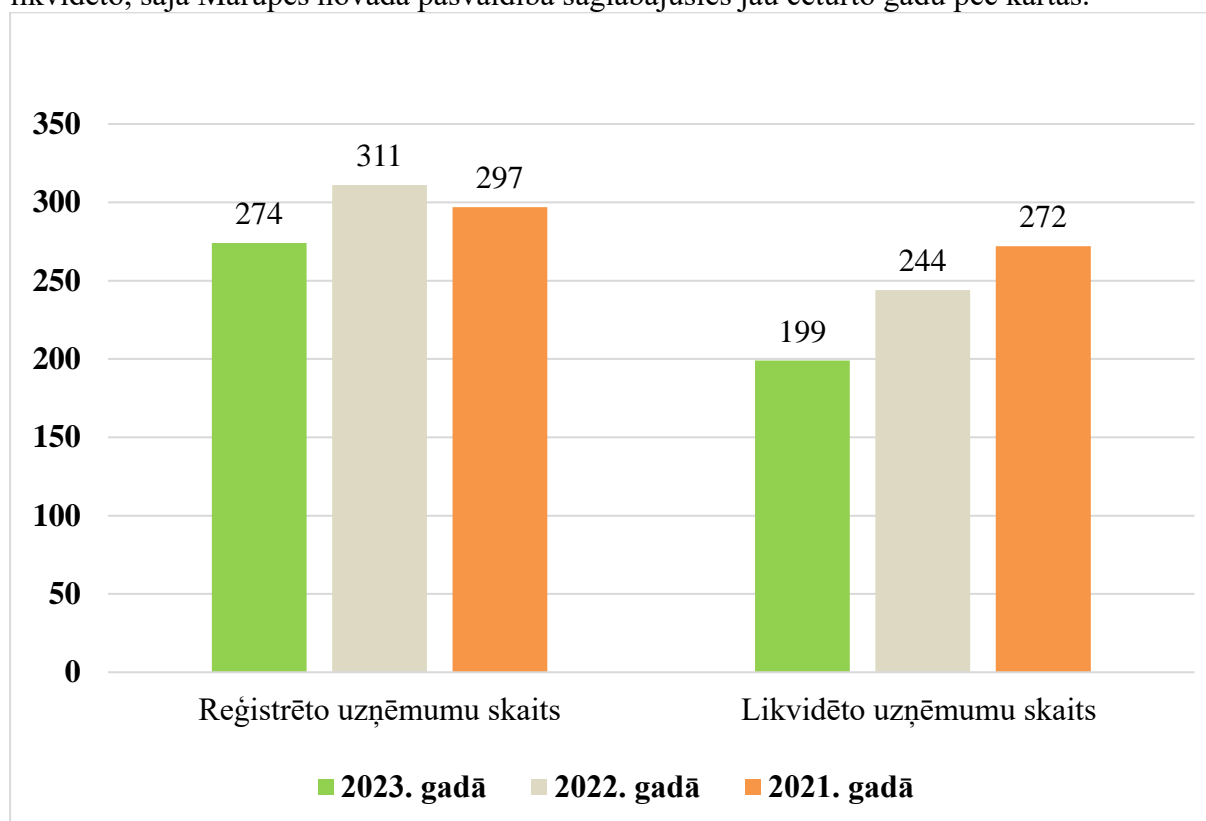
Pašvaldības viena no prioritātēm ir izglītības joma, jo reizē ar intensīvo apdzīvoto vietu paplašināšanos novadā strauji palielinājās iedzīvotāju skaits, īpaši jaunu ģimeņu ar bērniem. Saskaņā ar Pilsotības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP) datiem, Mārupes novadā 24 847 iedzīvotāji ir vecuma grupā no 19 līdz 64 gadiem, bērni un jaunieši līdz 18 gadiem ir 11 882. 2023.gadā Mārupes novadā dzīves vieta deklarēta 437 jaundzimušajiem bērniem, bet reģistrēti 224 mirušie iedzīvotāji.

Pagājušajā gadā inflācijai bija pievērsta pastiprināta uzmanība gan Latvijā, gan arī citās pasaules valstīs, jo straujais patēriņa cenu pieaugums, kas aizsākās vēl 2022. gadā, būtiski ietekmēja pasaules ekonomikas attīstību, mazinot iedzīvotāju pirktspēju. 2023. gadā Latvijā bija vērojama lejuvērsta inflācijas dinamika. Inflācija 2023.gadā bija zemāka nekā 2022. gadā, bet ņemot vērā straujo pieaugumu 2022.gadā, to joprojām var uzskatīt par ļoti augstu inflāciju, kas 2023. gadā ietekmēja tautsaimniecības attīstību un iedzīvotāju pirktspēju. 2023.gadā nogalē patēriņa cenas būtiski ietekmēja energoresursu cenu kritums. Elektroenerģijas, gāzes, cietā kurināmā un siltumenerģijas cena bija par 17,9% zemāka nekā 2022. gada decembrī, taču rēķins, katrai mājsaimniecībai un uzņēmumam par elektroenerģiju, gāzi vai siltumenerģiju var atšķirties, jo tas ir atkarīgs arī no noslēgtā līguma, izvēlētā tarifa un patēriņa. 2023.gadā bija vērojams arī degvielas cenu samazinājums par 5,6% pret 2022.gada decembri. Latvijā vērojamais energoresursu cenu kritums arī atstāja pozitīvu ietekmi uz Mārupes novada pašvaldību, par ko liecināja 2023.gada iestāžu budžetos ietaupīto finanšu resursi attiecīgās izmaksu pozīcijās.

Prognozētā inflācija, saskaņā ar Finanšu ministrijas datiem 2024.gadā būs 2% - 2,5% līmenī, un inflāciju paaugstinošie faktori galvenokārt būs saistīti ar iekšējiem ekonomikas procesiem, ko ietekmēs darba tirgus attīstība, it īpaši pakalpojumu nozarēs.

2023.gadā pašvaldības būvvaldē akceptēti 345 dažāda veida būvniecības/pārbūves ierosinājumi, izsniegtas 350 būvatļaujas, pieņemtas ekspluatācijā 427 būves. 2023.gadā apstiprināti 3 lokālplānojumi, 13 detālplānojumi un 50 zemes ierīcības projekti, izsniegtas atļaujas 12 detālplānojumu izstrādei un 60 zemes ierīcības projektu izstrādei.

2023.gadā, saskaņā ar Lursoft datiem, Mārupes novadā reģistrēti 274 jauni uzņēmumi, savukārt likvidēti 199 uzņēmumi, līdz ar likvidēto uzņēmumu skaita kritumu Mārupes novada kopējā gada bilance bijusi ar plusa zīmi. Pozitīvā tendence, kad jauno uzņēmumu ir vairāk nekā likvidēto, šajā Mārupes novada pašvaldībā saglabājusies jau ceturto gadu pēc kārtas.

1.attēls Mārupes novada pašvaldībā reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits laika posmā no 2021.gada līdz 2023.gadam

Pašvaldība ir biedrs šādās biedrībās (nodibinājumos):

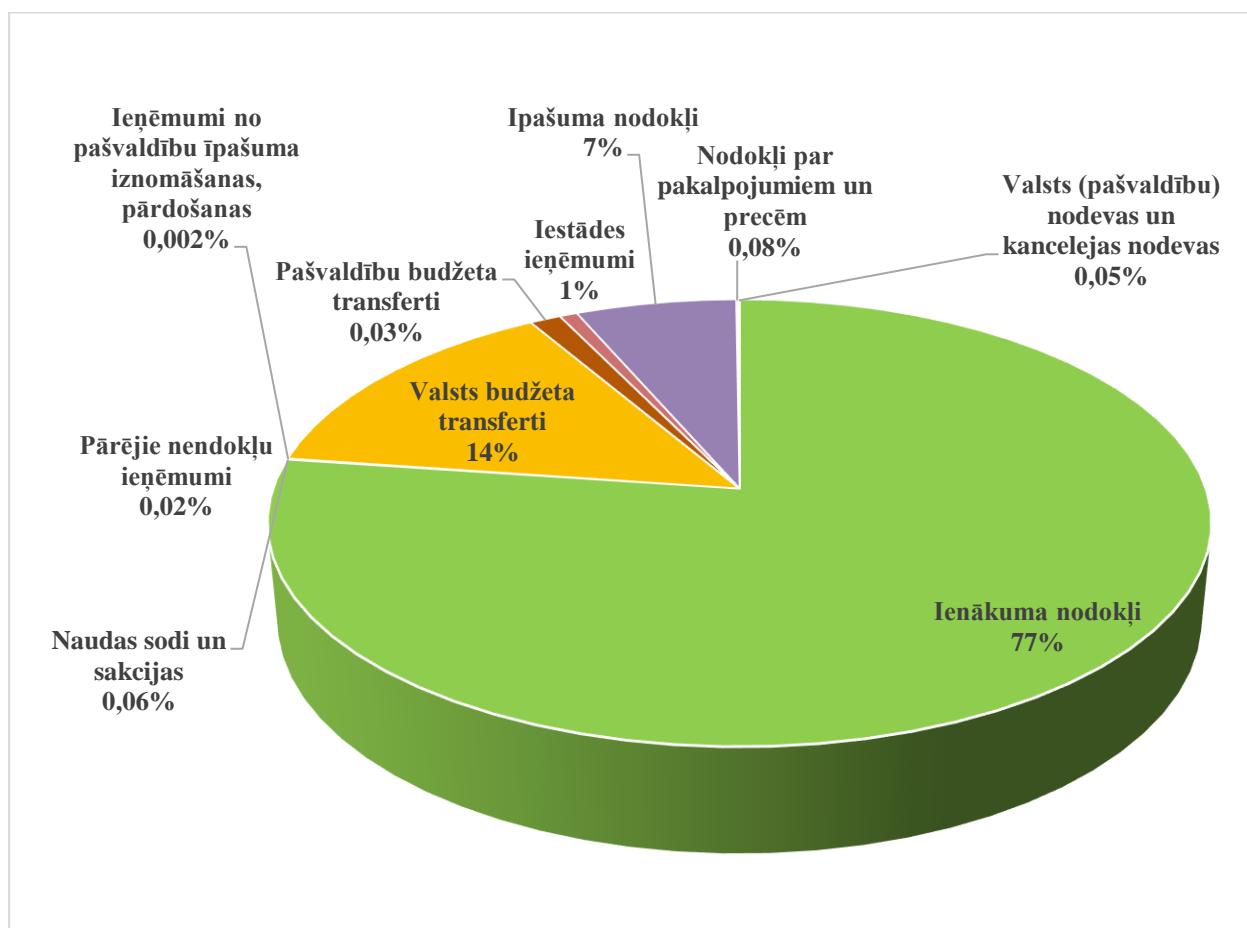
- Biedrība "Latvijas Pašvaldību savienība";
- Biedrība "Publiskās un privātās partnerības asociācija";
- Latvijas Atkritumu apsaimniekotāju asociācija;
- Pierīgas pašvaldību apvienība;
- Biedrība "Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija";
- Biedrība "Pierīgas partnerība";
- Biedrība "Latvijas Personāla vadības asociācija";
- Biedrība „Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija”;
- Biedrība "Pierīgas tūrisma asociācija";
- Sociālo dienestu vadītāju apvienība;
- Dzimsarakstu nodaļu darbinieku asociācija;
- Latvijas vieglatlētikas savienība;
- Latvijas basketbola savienība;
- Latvijas riteņbraukšanas federācija;
- Latvijas futbola federācija;
- Latvijas florbola savienība;

- Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienība “RĪGAS METROPOLE”.

Mārupes novada pašvaldības 2024. gada budžeta informācija

Mārupes novada pašvaldības 2024.gada budžets sastāv no pamatbudžeta, kuru veido ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas daļa, un no ziedojuma un dāvinājuma budžeta. Budžets izstrādāts, ievērojot Pašvaldību likumā, likumā “Par pašvaldību budžetiem”, Likumā par budžetu un finanšu vadību, likumā “Par valsts budžetu 2024. gadam” un Ministru kabineta noteikumos noteiktos pamatprincipus un prasības. Pašvaldības budžets izstrādāts atbilstoši budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikācijai, kuru nosaka Ministru kabinets. Skaitliskā informācija par budžeta ieņēmumiem, izdevumiem un finansēšanu ir atspoguļota Mārupes novada domes saistošo noteikumu “Par Mārupes novada pašvaldības budžetu 2024. gadam” 1., 2. un 3. pielikumā.

Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi. Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2024. gadā plānoti 105 335 542 euro, t.sk. pamatbudžeta ieņēmumi jeb kārtējā gada ieņēmumi 88 869 417 euro un naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu 16 466 125 euro.

2. attēls Mārupes novada pašvaldības 2024.gada budžeta ieņēmumi

Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi no nodokļiem 2024. gadā plānoti 74 247 463 euro jeb 83,6 % no pamatbudžeta ieņēmumu kopapjoma. Lielākais īpatsvars nodokļu ieņēmumos ir iedzīvotāju ienākuma nodoklim (77,2 % no kopējiem ieņēmumiem) un nekustamā īpašuma nodoklim (6,4% no kopējiem ieņēmumiem).

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa prognoze 2024. gadam ir 68 580 943 euro. Salīdzinot ar 2023. gada prognozi, palielinājums ir par 8,5 milj. eiro, kas liecina par ekonomiskās aktivitātes pieaugumu Mārupes novada teritorijā. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu faktiskā izpilde šajā gadā būs atkarīga no darba samaksas un nodarbinātības dinamikas, kā arī valsts nodokļu politikas.

Nekustamā īpašuma nodokļa prognoze 2024.gadam ir 5 666 520 euro, t.sk. par zemi – 2 852 212 euro, par ēkām –1 685 879 euro, par mājokļiem un inženierbūvēm – 814 429 euro, un plānotie ieņēmumi par iepriekšējo gadu parādiem ir 314 000 euro.

Valsts budžeta transferti pašvaldības budžetā paredzēti 12 690 889 euro apmērā jeb 14.3 % no kopējiem pamatbudžeta ieņēmumiem. Lielākā valsts budžeta transferta daļa ir mērķdotācijas, kas paredzētas izglītības nozarē pedagogu atlīdzības segšanai. 2024.gadā mērķdotācija pedagogiem paredzēta līdz mācību gada beigām, t.i. līdz 31.08.2024. Valsts budžeta transferti paredzēti arī 1.-4.klašu izglītojamo ēdināšanai- 655 474 euro. Valsts budžeta finansējums pusdienām ir 1,545 eiro dienā/ 1 izglītojamajam. Sociālajā jomā valsts budžeta transferts paredzēts asistentu pakalpojumu nodrošināšanai, audžuģimeņu finansēšanai, mājokļa pabalstam, Sociālās aprūpes centru pakalpojumu segšanai.

Pašvaldības budžetu transferti plānoti 1 100 000 EUR apmērā, kas ir ieņēmumi no citām pašvaldībām par Mārupes pašvaldības izglītības iestādes sniegtiem pakalpojumiem citā pašvaldībā deklarētiem izglītojamiem.

Iestāžu ieņēmumi plānoti 630 155 euro apmērā, kas ir 0,7 % no kopējiem ieņēmumiem. Iestāžu ieņēmumi veidojas no maksas pakalpojumiem un citus pašu ieņēmumiem, ko veido ieņēmumi no mācību maksas Mārupes mūzikas un mākslas skolā, Babītes mūzikas skolā, Mārupes novada Sporta skolā, kā arī ieņēmumiem par iestāžu sniegtiem pakalpojumiem, t.sk.nomas maksām.

Valsts un pašvaldības nodevas 2024.gadā plānots saņemt 49 910 euro apmērā.

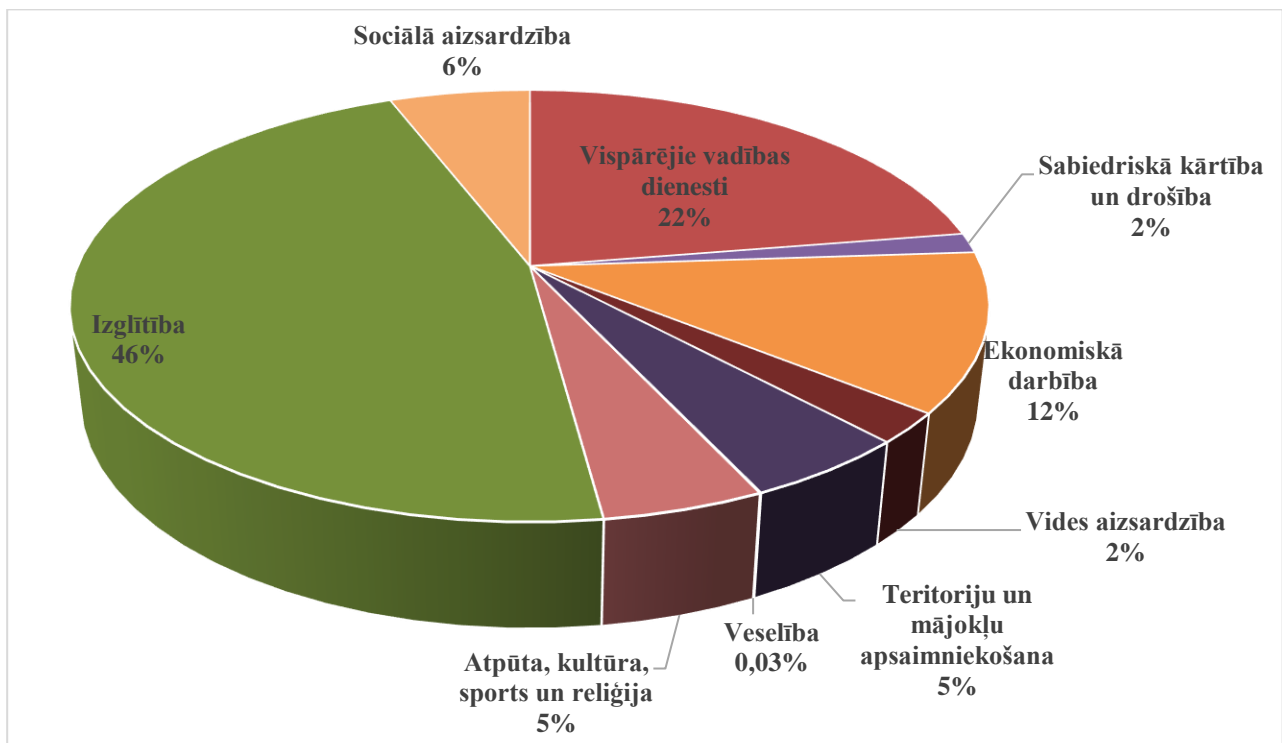
Dabas resursu nodoklis par dabas resursu ieguvu un vides piesārņošanu 2024. gadā plānots 75 000 euro apmērā.

Pārējie ieņēmumi, t.sk. naudas sodi, ko piemēro Administratīvā komisija, Pašvaldības policija un pārējie nenodokļu ieņēmumi plānoti 76 000 euro apmērā.

Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi tiek novirzīti pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai – izdevumiem no budžeta finansēto iestāžu uzturēšanai, investīciju projektu finansēšanai un līdzfinansējumam Eiropas Savienības fondu projektu apguvei.

Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumi. Finanšu resursi izdevumu segšanai plānoti 105 335 542 euro, t.sk. pamatbudžeta izdevumi jeb kārtējā gada izdevumi plānoti 101 977 917 euro apmērā un aizņēmumu pamatsummu atmaksa 3 357 625 euro.

Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumu kopējais apjoms bez aizņēmuma pamatsummas atmaksas 2024. gadam plānots 101 977 917 euro. Izdevumi paredzēti pašvaldības funkciju un uzdevumu veikšanai, budžeta finansēto pašvaldības institūciju, tai skaitā izglītības, kultūras, sporta un veselības aizsardzības iestāžu, sociālā dienesta un bāriņtiesas, centrālās pārvaldes darbības nodrošināšanai, novada izglītības, sporta un kultūras pasākumu finansēšanai, infrastruktūras uzturēšanai, pabalstiem trūcīgiem un maznodrošinātiem iedzīvotājiem, investīciju finansēšanai, atbalstam biedrībām un nodibinājumiem, kā arī citām brīvprātīgām iniciatīvām.

3. attēls Mārupes novada pašvaldības 2024.gada budžeta izdevumi

Vispārējie valdības dienestu izdevumi plānoti 22 896 763 euro apmērā jeb 22.4% no kopējiem izdevumiem. Lielākais finanšu apmērs paredzēts iemaksai pašvaldību izlīdzināšanas fondā, kuras apmēru aprēķina Finanšu ministrija saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Vispārējie valdības dienestu izdevumi ietver:

- iemaksu pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā 16 227 064 euro jeb 15.9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- izdevumus Centrālajai pārvaldes darbības nodrošināšanai 3 147 099 euro jeb 3.1% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- pašvaldības aizņēmumu darījumi (procenti un apkalpošanas maksa) Valsts kasei 1 816 187 euro jeb 1,8% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- Domes deputātu darba nodrošināšanai 826 302 euro jeb 0,8% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem, t.sk. deputāta atlīdzība 673 622 euro;
- pašvaldības transferts 2023.gada izveidotai Mārupes novada Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta aģentūrai 452 396 euro jeb 0,4% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- pašvaldības līdzekļi neparedzētiem gadījumiem 406 894 euro jeb 0,4% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem.

Sabiedriskā kārtība un drošības izdevumi plānoti 1 516 694 euro jeb 1,5% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Izdevumi paredzēti Mārupes novada pašvaldības policijas darbības veikšanai, nodrošinot policijas klātbūtni iedzīvotāju drošībai 24 stundu darba režīmā, nodrošinot pastāvīgu informācijas pieņemšanu no iedzīvotājiem, profilaktisko darbu ar nepilngadīgām personām un izbraukumus uz pārkāpumu vietas. 2024.gada budžetā iekļautas investīcijas, kas paredz turpināt video novērošanas sistēmas pilnveidošanu.

Ekonomiskā darbības izdevumi plānoti 12 055 021 euro apmērā jeb 11,8% pamatbudžeta izdevumiem. Ekonomiskās darbības izdevumi ietver:

- Būvvaldes darba nodrošināšanai nepieciešamo finansējumu 735 897 euro apmērā jeb 0,7% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- pašvaldības autoceļu un ielu uzturēšanai un būvniecībai nepieciešamo finansējumu 11 319 124 euro jeb 11,1% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem.

Vides aizsardzības izdevumi plānoti 2 319 303 euro apmērā jeb 2,3% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Izdevumi paredzēti vides uzlabošanas un uzturēšanas pasākumu veikšanai, meliorācijas un polderu sistēmu uzturēšanai.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas izdevumi plānoti 5 079 599 euro apmērā jeb 5,0% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas izdevumi ietver:

- teritorijas attīstībai 650 385 euro apmērā, kas paredzēti Attīstības un plānošanas pārvaldes darbības nodrošināšanai un investīciju projektu īstenošanai;
- ielu un ceļu apgaismošanai 1 024 920 euro apmērā pašvaldības īpašumu pārvaldes budžetā, kas ietver apgaismojuma nomaiņu Mārupes novada publiskajās teritorijās gan Mārupes, gan Babītes, gan Salas pagastos;
- pašvaldības īpašuma pārvaldes funkciju nodrošināšanai un investīciju plāna īstenošanai 3 404 294 euro apmērā jeb 3,3% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem.

Veselības aizsardzības izdevumi plānoti 31 184 euro apmērā jeb 0,03% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem.

Atpūta, kultūra, sports un reliģijas izdevumi plānoti 4 923 356 euro apmērā jeb 4,8% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Atpūta, kultūra, sports un reliģijas izdevumi ietver:

- Centrālās bibliotēkas un to filiāļu darbības nodrošināšanai 491 486 euro jeb 0,5% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- Mārupes kultūras nama, Kultūrizglītības centru Babītē un Vietvalžos darbības nodrošināšanai un kultūras pasākumu nodrošināšanai 1 884 560 euro apmērā jeb 1,8% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- Mārupes sporta centra un Babītes sporta kompleksa darbības nodrošināšanai 2 537 310 euro apmērā jeb 2,5% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem;
- Izglītības, kultūras un sporta pārvaldei - 10 000 euro apmērā atbalstam izglītības un kultūras projektiem.

Izglītības izdevumi plānoti 47 142 288 euro apmērā jeb 46,2% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Izglītības izdevumi ietver:

- 11 676 754 euro pašvaldības pirmsskolas izglītības programmas īstenošanas nodrošināšanai;
- 1 290 953 euro pašvaldības sākumskolas izglītības programmu (t.sk. speciālo programmu) īstenošanai;
- 17 320 938 euro pašvaldības vidusskolu un pamatskolu darbības nodrošināšanai
- 4 360 378 EUR pašvaldības profesionālās ievirzes izglītības nodrošināšanai, t.sk. Mārupes novada Sporta skolas darbības nodrošināšanai 2 429 253 euro;
- 12 493 265 EUR izglītības papildus pakalpojumu nodrošināšanai, tajā skaitā Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes darbības nodrošināšana, privāto izglītības iestāžu līdzfinansēšana un aukļu pakalpojumu nodrošināšana novadā deklarētiem bērniem.

Sociālā aizsardzības izdevumi plānoti 6 013 709 euro apmērā jeb 5,9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sociālās aizsardzības izdevumi ietver:

- 5 619 367 euro apmērā Sociālā dienesta darbības nodrošināšanai, t.sk. 3 209 688 euro apmērā pabalsti;
- 334 087 euro apmērā Mārupes novada pašvaldības bāriņtiesas darbības nodrošināšanai;
- 60 255 euro Administratīvās komisijas darba nodrošināšanai.

Pašvaldības aizņēmumi un galvojumi saskaņā ar noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, 2024.gadā paredzēts atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 3 357 625 euro apmērā.

Kopējās uzņemtās saistības (t.sk. galvojumi) ir 59 551 833 euro. Saistības turpmākajos trīs gados ir plānots atmaksāt 13 389 229 euro apmērā:

- 2025.gadā 4 650 013 euro apmērā;

- 2026.gadā 4 453 395 euro apmērā;
- 2027.gadā 4 285 821 euro apmērā.

Cita informācija, kuru pašvaldības dome atzīst par nepieciešamu. Mārupes novada pašvaldība ir maksātājs pašvaldību izlīdzināšanas fondā. 2024.gadā plānots maksājums 16 227 064 euro apmērā.

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

Andrejs Ence